

AKK minikursus

- Program:
- **9:30-9:45 kaffe og velkomst**
- **9:45 – 10:15 Det vigtigste i gødningsplanen v Ivan Andersen
AKK**
- Eftergødsning med flydende gødning og kali, er der klor i gylle og hvad gør vi med nitrifikationshæmmer.
- **10:15 – 10:45 Skimmelstrategi nu og i fremtiden v Rasmus
Trads AKK**
- Hvordan griber vi skimmelstrategien an i 2025, hvad gør vi hvis vi mister flere midler, og er der noget nyt på vej.
- **10:45 – 11:00 Pause**
- **11:00 – 11:30 Det rigtig dæk til de rigtige forhold v Uffe Hansen
NDI**
- Efteråret 2023 sidder frisk i hukommelsen endnu, men findes der alternativer til 2 traktorer foran optageren.
- **11:30 – 12:15 Rodukrudt og ukrudtsbekæmpelse i kartofler**
- Vibeke Fabricius, Danish Agro kommer og fortæller om bekæmpelse af rodukudt i sædskifter med kartofler, mens Frederik Danielsen, KMC vil fortælle om ukrudtsbekæmpelse i kartoflerne både hvis sprøjten skal anvendes og hvis det er den mekaniske løsning der anvendes.
- **12:30-13:00 Frokost og tak for idag**

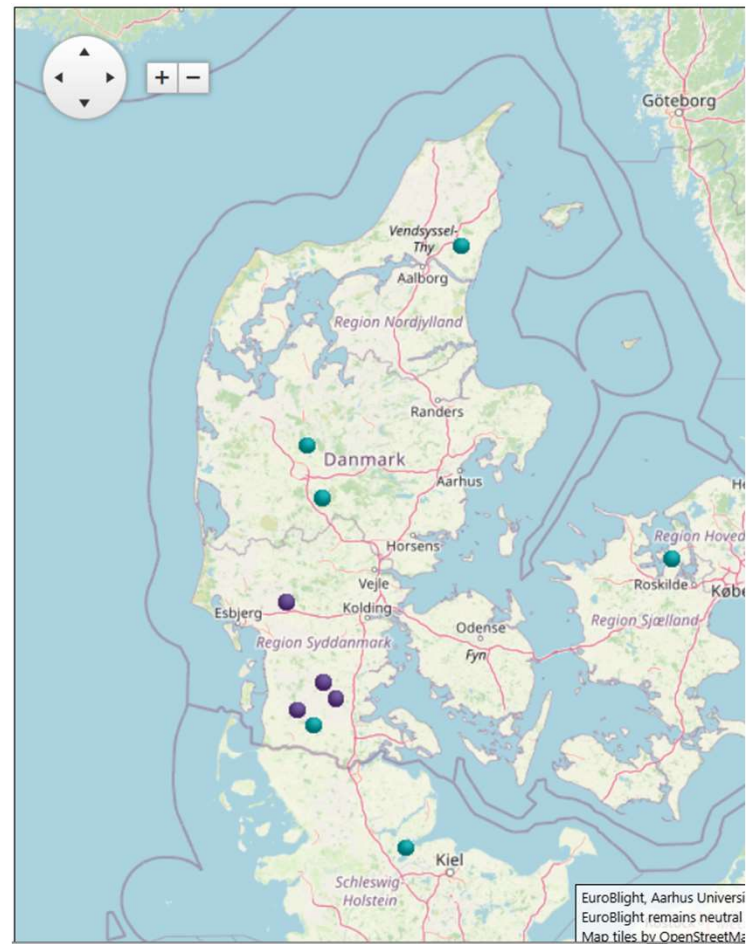
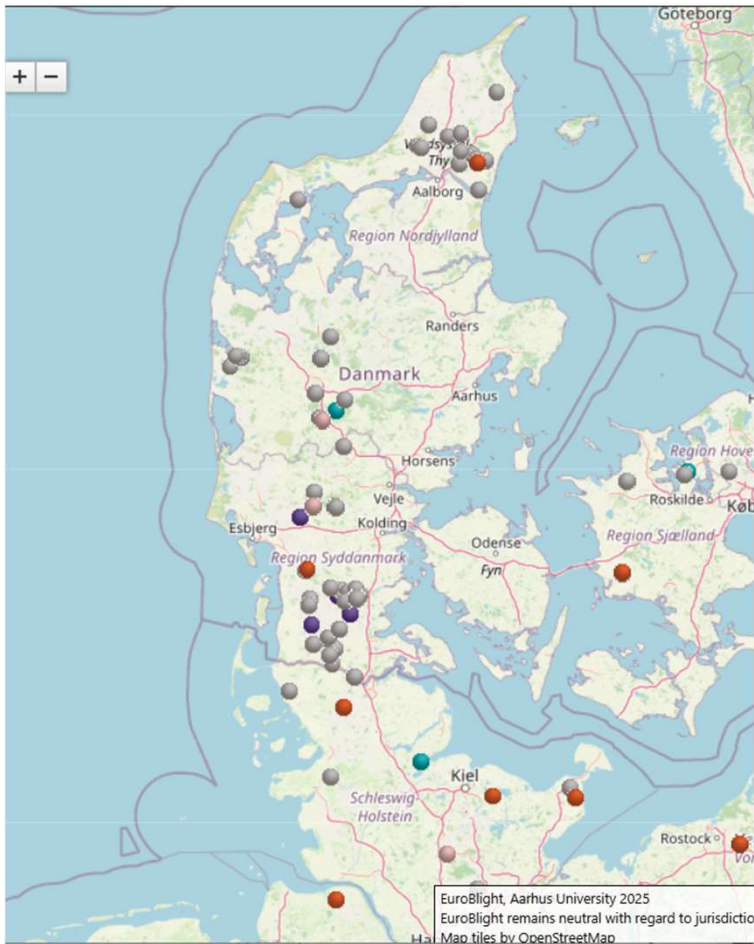
Husk avlermøde d 25/2 her i Herning

Skimmelbekæmpelse

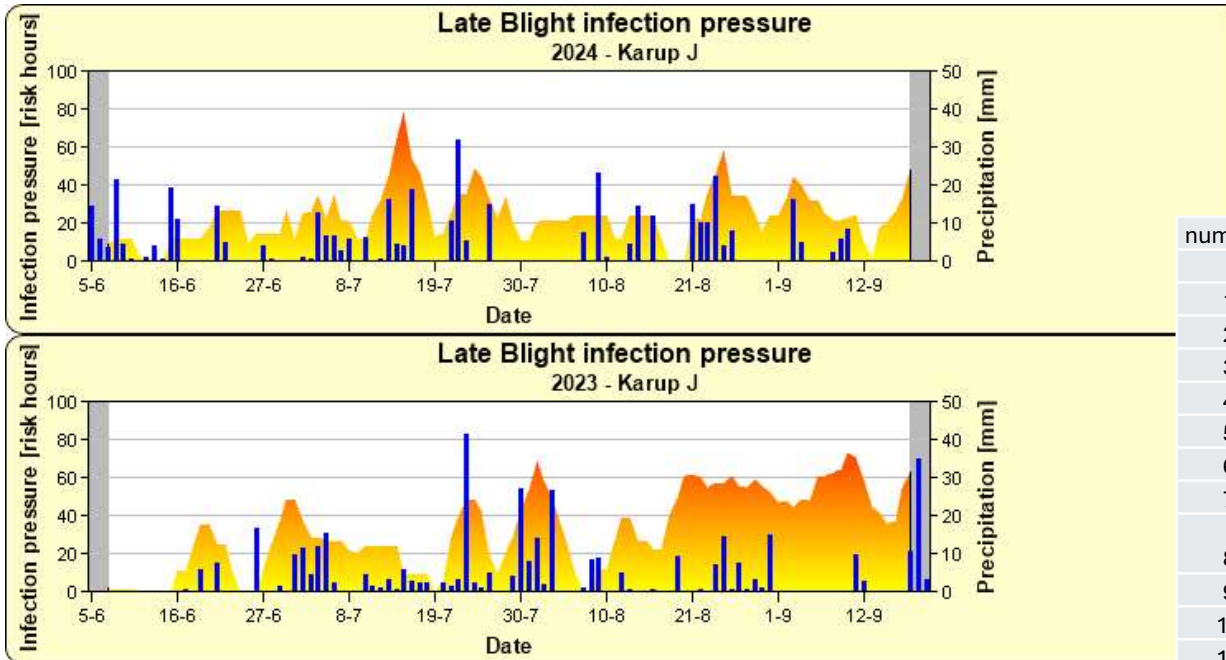
- Hvordan gik 2024 – Status
- PFAS og skimmelmidler
- Hvad gør vi i 2025
- Fremtiden

Status 2024

Status 2024

nummer	uge	AKK/KMC			
	23	ingen			
1	24	0,4 Shirlan+0,7 Sporax			
2	25	0,7 Sporax+0,15 Zorvec+0,15 Mospilan	(10 dage)		
3	26	0,4 Shirlan+1,0 Sporax			
4	27	0,4 Shirlan+0,15 Zorvec		(7 dage)	
5	28	0,6 Revus+1,0 Sporax			
6	29	0,4 Shirlan+0,5 Amistar+0,25 Cymbal			
7	30	0,6 Revus+0,7 Sporax	0,45 Narita		
8	31	0,4 Shirlan+0,45 Revus+0,45 Propulse+0,25 Mospilan			
9	32	0,4 Shirlan+0,7 Sporax			
10	33	0,4 Shirlan+0,45 Revus+0,4 Narita			
11	34	0,4 Shirlan+0,25 Cymbal			
12	35	0,6 Revus+0,5 Amistar+0,45 Propulse			
13	36	0,4 Shirlan+0,45 Revus			
14	37	0,4 Shirlan+0,25 Cymbal+0,4 Narita			

Forsøg 2024

Sprøjtning nr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Shirlan	Shirlan	Shirlan	Shirlan	Test-blanding	Test-blanding	Test-blanding	Test-blanding	Shirlan	Shirlan	Shirlan	Shirlan	Shirlan	Shirlan

TABEL 15. Bekæmpelse af kartoffelskimmel. (Q19, Q20)

Stivelseskartofler	Skimmel, pct. dækning		Knoldskimmel, pct. knolde		Stivelse, pct.	Udb. og merudb. pr. ha	
	Arnborg	Dronning-lund	Arnborg	Dronning-lund		hkg knolde	hkg stivelse
<i>2024. 2 forsøg.¹⁾</i>	<i>29. aug</i>	<i>22. aug</i>					
1. Ubehandlet	100	100	1	1	19,8	392	78
2. 0,4 l Shirlan Ultra + 0,25 l Cymbal WG	19,0	58,0	0	9	23,0	157	48
3. 0,4 l Shirlan Ultra + 0,6 l Revus	1,0	5,0	0	4	23,6	194	60
4. 0,4 l Shirlan Ultra + 0,5 l Amistar	8,0	35,0	1	9	23,0	182	53
5. 0,4 l Shirlan Ultra + 1,4 l Sporax	2,0	1,0	1	7	23,6	183	57
6. 0,6 l Evagio Plus	4,0	15,0	1	2	23,7	168	54
7. 0,4 l Shirlan Ultra + 0,15 Zorvec Enicade	0,4	0,6	0	1	24,0	207	65
LSD					0,8	32	8

Forsøg 2024

TABEL 16. Bekæmpelse af kartoffelskimmel ved brug af forskellige doseringer af kemiske og biologiske blandingspartnere. (Q21, Q22)

Stivelseskartofler	Skimmel, pct. dækning		Stivelse, pct.		Udb. og merudb. pr. ha			
					hkg knolde		hkg stivelse	
	A ¹⁾	D ¹⁾	A	D	A	D	A	D
<i>2024. 2 forsøg, Saprodi.</i>	<i>6. sep</i>	<i>22. aug</i>						
1. Ubehandlet	100	100	-	19,1	-	-265	-	-76
2. Standard strategi med 100% dosering	0,20	0,05	-	23,2	-	628	-	146
3. Standard strategi med 75% dosering	0,20	0,05	-	23,1	-	-28	-	-7
4. Behovsbetemt dosering (uden Zorvec)	0,70	0,10	-	23,2	-	-14	-	-3
5. Behovsbetemt dosering (med Zorvec)	0,20	0,04	-	23,1	-	-21	-	-5
6. Standard strategi med 75 pct. dosering uden blandingspartner	6,00	0,40	-	23,4	-	-33	-	-7
7. Standard strategi med 75 pct. dosering med Agromos, Mantus og ProCrop Shield som blandingspartner ²⁾	4,00	1,00	-	23,2	-	-40	-	-10
8. Standard strategi med 75 pct. dosering med Mantus som blandingspartner	5,00	0,30	-	23,2	-	-36	-	-8
9. Standard strategi med 75 pct. dosering med kaliumfosfonat som blandingspartner	0,08	0,00	-	22,8	-	-30	-	-10
<i>LSD</i>			-	0,5	-	30	-	8

¹⁾ Forsøget er udført på to lokaliteter Arnborg (A) og Dronninglund (D)

²⁾ Behandling 1, 2 og 3 i strategien adskiller sig i mindre grad på de to forsøgslokaliteter

2024 opfølgning

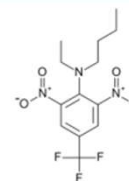
- Skimmelsæsonen startede tidligt, men var under kontrol
- Der er stor diversitet bland de fundne skimmelracer
- Strategien holdt, men blev en stor omkostning
- Shirlan/Cymbal er for dårlig, mens Zorvec ser rigtig godt ud
- Biologiske produkter kan i noget omfang hjælpe til med bekæmpelse og resistensforebyggelse – **men kan ikke stå alene**

PFAS – resistens

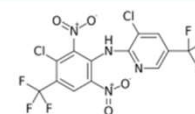

- GEUS har sendt en rapport på gaden som undersøger pesticider der indeholder PFAS og nedbrydningsprodukter heraf
- Nedbrydningsproduktet TFA er et problem i både Shirlan og Propulse
- Miljøstyrelsen vurderer rapporten
- Forbud måske i 2025 – måske i 2026
- **helt sikkert i 2027**

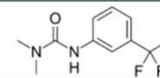
Benfluralin³

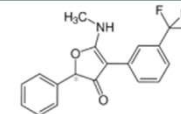
Fluazinam¹

Fluometuron

Flurtamone

	TFA, årlig middelkoncentration (µg/l)
	Kartofler
BBCH 32:	0,69
BBCH 35-40:	0,42
BBCH 59-79:	0,06
10 sprøjtninger*	1,68

*3 sprøjtninger i BBCH 35-40 og 7 sprøjtninger i BBCH59-79

PFAS - resistens

- Er det så et problem
  - Nej – ikke på den korte bane(2025, 2026)
  - Ja - et kæmpe problem på den lange bane(2027-2030)

Uden Shirlan			01-jul				01-aug				01-sep							
uge	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37				
															14 Sprøjtninger/ 15 uger			
Revus	0,6			0,6			0,6		0,6			0,6	0,6		3,6 liter	6 gange		
Sporax		0,7	0,7	0,7	0,7			0,7		0,7	0,7				4,9 liter	7 gange		
Zorvec			0,15		0,15										0,3 liter	2 gange		
Amistar							0,5		0,5						1 liter	2 gange		
Option	0,2	0,2		0,2				0,2		0,2	0,2	0,2	0,2		1,6 kg	8 gange		
Fosfit, serenade	1	1								1	1	1	1		6 liter	6 gange		

Hvad gør vi i 2025

- For at undgå resistens
- Med udbringning af Zorvec
- For at gøre sprøjtningen billigere

Hvordan undgår vi resistens

Experimental evidence: Tactics to decrease selection for fungicide resistant strains

	Increase selection	No effect	Decrease selection
Increase dose	16	1	2
Increase spray number	6	0	0
Add mixture partner	1	6	46
Alternate (replace sprays)	1	2	9
Adjust timing	3	1	2

van den Bosch et al. 2014 Governing principles can guide resistance management tactics

Annual Review Phytopathology

*analysis included *P. infestans*, *P. viticola*, *P. cubensis* and *P. aphanidermatum* (oomycetes)

Curtin University

GRDC
Grains
Research &
Development
Corporation

defra
Department for Environment,
Food and Rural Affairs

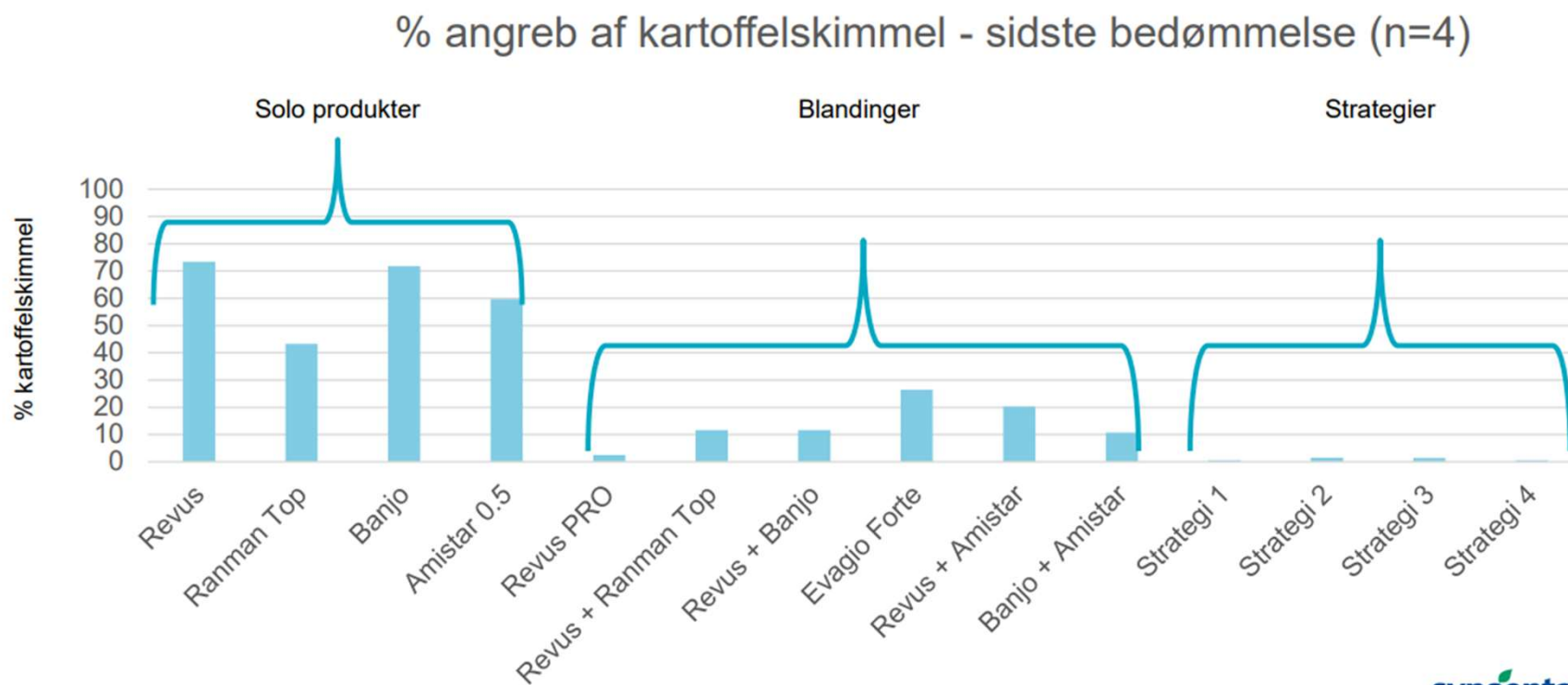
BBSRC
Bioscience for the Future

Det virker i praksis

Syngenta Forsøg Danmark og Sverige 2024

Hvornår skal Zorvec udbringes

- Forsøg 2023 viser så tidligt som muligt
- Fordi:
  - Det har en god langtidseffekt
  - Der er mindre risiko for stort skimmeltryk

Men 10-dages intervallet
kan vi ikke længere forsvare
Og ALDRIG på aktiv skimmel

12 juli →
6 juli →

TABEL 18. Bekæmpelse af kartoffelskimmel. (Q42)

Stivelseskartofler	Skimmel, pct. dækning		Stivelse, pct.	Udb. og merudb. pr. ha	
	Arnborg	Dronninglund		hkg knolde	hkg stivelse
2023. 2 forsøg.	6. sep	7. sep		1 fs	1 fs.
1. Ubehandlet	98	85	21,6	504	109
2. 0,4 l Shirlan Ultra + 0,25 l Cymbal WG	48	8	22,1	76	20
3. 0,4 l Shirlan Ultra + 0,6 l Revus	2	0,08	23,0	144	41
4. 0,4 l Shirlan Ultra + 0,5 l Amistar	2	8	22,5	133	35
5. 0,4 l Shirlan Ultra + 1,4 l Sporax	4	5	23,5	133	41
6. 0,4 l Shirlan Ultra + 2,0 l Proxanil	6	10	22,8	136	38
7. 0,6 l Evagio Plus	2	0,01	23,4	157	46
8. 0,5 l Vendetta	6	14	22,7	129	35
9. 0,4 l Shirlan Ultra + 0,15 Zorvec Enicade	13	0,5	23,2	128	39
10. 0,4 l Shirlan Ultra + 0,15 Zorvec Enicade (minus 1 uge)	8	0,04	22,9	143	40
LSD				28	9

For at spare penge

TABEL 16. Bekæmpelse af kartoffelskimmel ved brug af forskellige doseringer af kemiske og biologiske blandingspartnere. (Q21, Q22)

Stivelseskartofler	Skimmel, pct. dækning		Stivelse, pct.		Udb. og merudb. pr. ha				
					hkg knolde		hkg stivelse		
	A ¹⁾	D ¹⁾	A	D	A	D	A	D	
<i>2024. 2 forsøg, Saprodi.</i>		<i>6. sep</i>	<i>22. aug</i>						
1. Ubehandlet	100	100	-	19,1	-	-265	-	-76	
2. Standard strategi med 100% dosering	0,20	0,05	-	23,2	-	628	-	146	
3. Standard strategi med 75% dosering	0,20	0,05	-	23,1	-	-28	-	-7	
4. Behovsbetemt dosering (uden Zorvec)	0,70	0,10	-	23,2	-	-14	-	-3	
5. Behovsbetemt dosering (med Zorvec)	0,20	0,04	-	23,1	-	-21	-	-5	
6. Standard strategi med 75 pct. dosering uden blandingspartner	6,00	0,40	-	23,4	-	-33	-	-7	
7. Standard strategi med 75 pct. dosering med Agromos, Mantus og ProCrop Shield som blandingspartner ²⁾	4,00	1,00	-	23,2	-	-40	-	-10	
8. Standard strategi med 75 pct. dosering med Mantus som blandingspartner	5,00	0,30	-	23,2	-	-36	-	-8	
9. Standard strategi med 75 pct. dosering med kaliumfosfonat som blandingspartner	0,08	0,00	-	22,8	-	-30	-	-10	
<i>LSD</i>				<i>0,5</i>		<i>30</i>		<i>8</i>	

¹⁾ Forsøget er udført på to lokaliteter Arnborg (A) og Dronninglund (D)

²⁾ Behandling 1, 2 og 3 i strategien adskiller sig i mindre grad på de to forsøgslokaliteter

Skimmelstrategi 2025

- Eksempel på plan til 2025
- Følg altid med på avlerinfo.dk/skimmelvarsling
  - Opdateres mandag og torsdag – til middag
  - Så sprøjt tirsdag eller fredag

Std løsning uge	01-jul			01-aug					01-sep							
	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37		
Shirlan	0,4	0,3		0,3	0,4		0,4		0,4		0,4	0,4	0,4		14 Sprøjtninger/ 15 uger	
Revus	0,3						0,4		0,4		0,4		0,6		3,4 liter	9 gange
Sporax		1,1	0,7	0,7			0,7		0,7						2,7 liter	6 gange
Zorvec			0,15		0,15										4,6 liter	6 gange
Amistar								0,5			0,5				0,3 liter	2 gange
Cymbal		0,25			0,25				0,25				0,25	0,25	1 liter	2 gange
															1,25 kg	5 gange

Vigtigt/opsamling

- **ALTID flere produkter i samme sprøjtning**
- **Aldrig samme blanding 2 gang i træk**
- **Zorvec ud så tidligt som muligt**
- Undgå skimmel så langt hen i sæsonen som muligt
- Avlerinfo.dk/skimmelvarsling
- Tænk i bekæmpelse af skimmel **og** resistens
  - Det gør vi, DLBR, AKV, BJ-agro m.fl så **vælg en strategi og følg den....**
(hvis den opfylder de 3 vigtige regler)

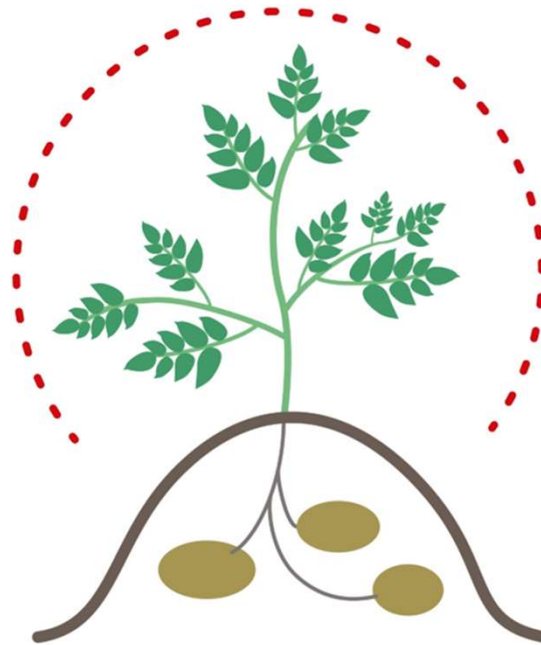
Er der nyt på vej – som vi gør idag

Middel A giver 50 % beskyttelse

Middel B giver 50 % beskyttelse

=

Middel A+B giver 100 % beskyttelse

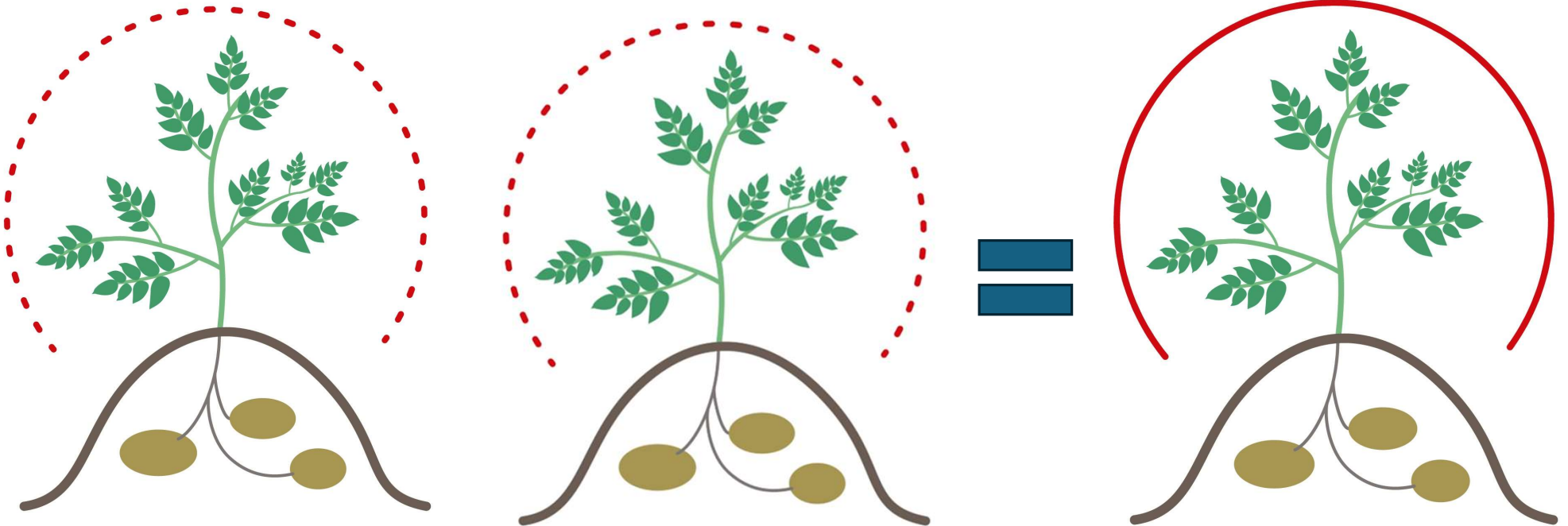
Er der nyt på vej – som vi skal med nye sorter

Middel A eller B giver 50 % beskyttelse

Sortsresistens giver 50 % beskyttelse

Sortsresistens + middel B eller A
giver 100 % beskyttelse

Er der nyt på vej

- De første sorter var Nofy og Fyone
- Janick og Ardeche er på vej
- Flere hollandske sorter på vej

Alle kun med et resistensgen
Men er klar allerede 2027-2028

3 resistensgener før vi er helt i mål

Måske 2030 – 2032

Og de skal formodentlig stadig have lidt hjælp

- Vi står over for en meget stor udfordring som vi arbejder meget ihærdigt på at løse
- Uanset de udfordringer vi står overfor er der måske en smule lys for enden af tunnelen
- Men det kræver
  - Vi gør en stor indsats i marken for at holde skimmel væk
  - Vælger en strategi og følger den – helt til dørs
  - Er klar på hurtig omstilling til nye produkter og sorter
  - Fokus på spildkartofler, affalddynger mm

Spørgsmål ?